



Helena Buffery, *Shakespeare en català: traduir l'imperialisme*. Eumo, 2010.

Potser la contribució més important de Gual a la recepció de Shakespeare va ser la producció d'*El somni d'una nit d'estiu* a l'octubre de 1908. Traduïda per Josep Carner, un dels escriptors més influents del període, la publicació i representació del *Somni* va trobar un interès sostingut a la premsa local. En part, això es devia al valor simbòlic conferit a l'obra per Carner, que la identificava clarament amb el somni de la normalitat cultural catalana i hi veia un nombre d'aspectes clau en què l'obra podia ajudar a formar el gust cultural. Mediatitzat per la lectura simbolista francesa del *Somni* de Shakespeare, la versió de Carner sintonitzava amb la literatura de somnis que estava en voga en aquells temps i coincidia amb l'estètica romàntica simbolista afavorida per Gual. Dirigida i produïda per Gual, *El Somni d'una nit d'estiu* va ser la peça central de la temporada 1908-1909 del Teatre Íntim i, sens dubte, l'espectacle en llengua catalana més significatiu de l'any, amb nombroses referències a la premsa del seu valor exemplar per al teatre, la poesia, la dicció, el decòrum i el gust català. Fins i tot en les setmanes posteriors a la



Setmana Tràgica de 1909, Eugeni d'Ors defensa el valor «civilitzador» que té la lectura de la traducció de Carner. Tot i això, també va despertar preocupació sobre la capacitat dels actors i intèrprets catalans, que de vegades tenien problemes amb el llenguatge poètic que utilitzava Carner, i sobre la capacitat del públic català d'entendre la poesia. Malgrat tot, la producció de l'obra es va ampliar a la temporada 1908-1909 per aclamació popular, i es va tornar a fer el 1911. A més a més, apareix en les memòries d'alguns escriptors com una obra que permet albirar els cims culturals que podien assolir-se amb la llengua catalana.

Una altra producció còmica el 1911 va ser la de *The Merry Wives of Windsor*, també en traducció per la Biblioteca Popular de Grans Mestres. Tot i que va tenir una crítica similar al *Somni*, en comparació va ser un fracàs considerable de públic. malgrat això, Gual va continuar promovent Shakespeare a través del seu paper de director de l'Escola Catalana d'Art Dramàtic (precursora de l'actual Institut del Teatre), amb una sèrie de lectures, conferències i esquetxos que incloïen una posada en escena el 1915 dels discurs pronunciat per Marc Antoni en els funerals de

Juli Cèsar. Pot trobar-se constància a la premsa de produccions projectades de Shakespeare amb el Teatre Íntim i l'Escola a la dècada de 1910 i 1920, que incloïen *La tempesta*, *La feréstega domada*, *Coriolà*, i més tard *El somni d'una nit d'estiu* i *Juli Cèsar*. De fet, Gual fins i tot va encarregar traduccions d'aquestes obres, inclòs un nou *Somni* a Alfons Maseras, suggerint un desig de respondre al canvi de paradigma lingüístic i estètic del període. Tot i això, cap d'aquestes produccions no va arribar a bon port, perquè les crisis inacabables del teatre català es van veure exacerbades per les epidèmies de la Primera Guerra Mundial, els problemes laborals després de la guerra, les dificultats financeres de la dècada de 1920, els problemes generals de finançament i les queixen contínues de la manca d'un públic regular. A més a més, la posició de Gual com a pioner del teatre català va quedar greument soscavada, per a molts, per haver-se passat al castellà durant la dictadura de Primo de Rivera. L'abast i la regularitat d'aquestes crisis en el teatre català pot seguir-se molt bé a *L'Esquella de la Torratxa*, que tot sovint conté dibuixos o acudits que es fan ressò de l'últim problema o fracàs. Certament, qualsevol escrutini de la premsa i revistes de teatre a les tres primeres dècades del segle XX



mostra un debat continu sobre el futur del teatre català, referències a cada nova crisi, així com breus elogis d'oasis teatrals. Es pensava que alguns d'aquests oasis eren les poques produccions de Shakespeare del període.